

ŠUMSKI POŽARI.

PROPISI I STRUKOVNA UPUTA.

IZDAO

SRIEDIŠNJI ODBOR ZAJEDNICE HRV. SLAV.
DOBR. VATROGASNIH DRUŽTAVA.

ZAGREB 1891.

KNJIGOTISKARA I LITOGRAFIJA C. ALBRECHTA.

ŠUMSKI POŽARI.

PROPISI I STRUKOVNA UPUTA.

IZDAO

SRIEDIŠNJI ODBOR ZAJEDNICE HRV. SLAV.
DOBR. VATROGASNIH DRUŽTAVA.

ZAGREB 1891.

KNJIGOTISKARA I LITOGRAFIJA C. ALBRECHTA.

I.

Šumski zakon od 24. lipnja 1857.

Počam od 1. siečnja 1858. stupio je u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji u kriepost šumski zakon, koji i danas jošte postoji.

Taj zakon u odsjeku I. §. 1. dieli šume ili lugove ovako:

a) na lugove državne, t. j. šume državne i takove, kojimi upravljaju neposredno vlasti državne;

b) na šume občinske, t. j. takove lugove i nasade od drva, koji su vlasništvo občina gradskih i seoskih; zatim

c) na šume privatne; t. j. šume pojedinih državljana, različitih redova, manastira, prebenda i zaklada, napokon takovih zajednica, koje se osnivaju na privatno-pravnom razmierju.

Za sve tu spomenute šume u odsjeku III. ustanovljuje šumski zakon glede šumskih požara ovo:

§. 44. Kad se u šumi ili na kraju od šume loži vatra ili upotrebljuju predmeti, pogibeljni zarad ognja, valja strogo paziti i oprezno postupati.

Ako se po zanemarenju toga opreza ili po inakoj krivnji porode štete od ognja, ima onaj, koji tomu bude kriv, naknadit štetu odtuda nastavšu, a osim toga može se takovi krivac po mjeri okolností, ako se nebude imao uporavit obći zakon kazneni, kaznit još i globom od pet do četrdeset forinti novca konv., ili zatvorom od jednoga do osam dana.

§. 45. Svaki, koji u šumi ili na kraju od šume nadje vatru po kom ostavljenju i neugašenu, dužan je po mogućnosti ugasiť ju. Ako tko opazi, da šuma gori, držan je to putem, kojim ide, obznanit stanovnikom obližnje kuće. Ovi stanovnici obvezani su, prijavit to isto odmah predstojniku obližnjega mjesta i posjedniku šume ili šumarskomu njegovomu osoblju. Zanemarena prijava požara šumskoga ima se kazniti globom od pet do petnaest forinti novca konv., ili zatvorom od jednoga do tri dana.

§. 46. Posjednik šume, osoblje šumarsko ili predstojnici mjestni mogu krenut sva obližnja mjesta, da idu požar šumski gasit. Ljudstvo,

koje se na ovi način krene, ima s potrebitimi spravami za gašenje, kao: kukami, motikami, lopatami, sjekirami, kablovi (vedri) itd., odmah pohitit na mjesto, gdje gori, i ondje pružat svu moguću pomoć. Predstojnici mjestni i službenici od šumarstva neka prate ljudstvo, koje podje vatru gasit.

Upravljat posao gašenja, ta dužnost pripada najvišjemu službeniku od šumarstva, koji se ondje na mjestu nadje, a ako takov nebi prisutan bio, predstojniku one mjestne obćine, u koje je medjašu požar buknuo, ili pak namjestniku njegovu.

§. 47. Onoga koji je dužan gašenje upravljat, treba svakako i bezuslovno slušat u svem, što naredio bude za ugašenje požara šumskoga.

Ostali mjestni predstojnici i službenici od šumarstva treba da uzdržaju red medju gasećimi, i da nastoje, da se izvršuje sve, što se za gašenje naredjuje. Po ugašenom požaru ima se oko garišta stražit jedan do dva dana, ili ako je potrebno, i duže; radi česa ima se i naredit ljudstvo, za to potrebito.

§. 48. Mjestni predstojnici, koji propuste krenut ljudstvo za gašenje požara šumskoga, imadu se kaznit globom od pet do petdeset for. novca konv., a oni, koji, neimajući do-

voljno razloga, nepokore se pozivu mjestnih predstojnika, kaznit se imaju globom od pet do petnaest forinti novca konv., ili zatvorom od jednoga do tri dana.

§. 49. Oštete, koje se gašenjem nanesu tuđemu zemljištu, imaju naknaditi oni, kojim se je na korist gašenja preduzelo, osim ako se je i sam koji oštećenik izbavio gašenjem od većih šteta.

Ako vlast iztražujuća nije kadra opredieliti štete, prouzročene prekršenjem propisa, ustanovljenih za preprićenje požara šumskog, imaju se tad oštećenici odpraviti na put pravde.

II.

Strukovna uputa.

1. Puzajuća vatra.

Gore li samo suhi odpadci, kao što je lišće, iglice, suha mahovina, trava, trieske itd. tako, da se vatra samo nad površinom zemlje širi i dok je još nizka i malena, može se ugušiti granjem, na kojem je još list, metlom, zemljom, koberom, surinom i t. d.

Granom ili metlom treba udarati po vatri, da ju ugušiš. Gunjem, koberem ili surinom pokrij vatru; jer ćeš joj time oduzeti kisik

(hranu) ter ugušiti. Isto postigneš, ako vatru zasipaš zemljom ili blatom.

Kad je požar na većoj površini i znatnije razširen, tada se gasioci ponamjeste tako, da uzmognu prilično odaljeno pred pročeljem požara u jednom pravcu očistiti do zemlje sve gorivo $1\frac{1}{2}$ do $2\frac{1}{2}$ metra široko, da vatra ne nadje hrane za daljnje širenje. Osobito se ima paziti na to, da se taj posao prilično daleko pred vatrom započme; a to zato, da gasioci ne trpe od dima i vrućine, pred kojom bi morali uzmicati, a da nisu jošte odstranili hranu širećoj se vatri, pa bi im bio posao bezkoristan i bezuspješan.

Uputno je stoga, da se takav posao vazda poduzme na putevih, stazah, grabah ili šumskih čistinah (Blössen); jer će se lakše i brže izvesti. Kad se šumski požar tako razširi, da ga ni gasioci, koji su upravo nadošli da gase, nebi mogli svladati, a to za vjetra i bure, tada se gasioci poredaju oboružani granjem, na kojem je jošte lišća, nekoliko stotina korčaja pred vatrom, t. j. u pravcu kamo se vatra širi. Tako poredani moraju biti licem okrenuti proti požaru. Uredivši se upale u njekom razmjeru pojedinci pred sobom male vatre, a čim su ove planule, nastoje gasioci

plamen tih vatrica granjem od sebe odbijati proti požaru da si gorenjem prokrči put k požaru; požar će plamen vatrica k sebi privlačiti a u tom će ga podupirati propuh i vrućina. Kad se vatrice sa požarom sjedine, onda će već nestati požaru daljnje hrane i tako će se oganj ograničiti odnosno pogasiti.

Nakon toga treba svakako da granami oboružani gasioci kao straže po raznih mjestih ostanu, da uzmognu vjetrom oživljene i dignute iskre odmah ugušiti.

Kad gori livada, strnište, tresetina, pusta i t. d. najbolje je pred vatrom izkopati široku jamu.

2. *Visoka vatra.*

Kad se požar popne do stabala i njihovih krošnja te zahvati granja i hvoja, onda ne preostaje drugo, nego da se daleko pred požarom prosieče prilično široka čistina. Tom zgodom ima se paziti na to, da se posječena stabla vazda ruše prema požaru, a da im se grane odmah okljaštire i odstrane. Valja i ovdje paziti na odaljenost požara, da vatra gasioce ne zateče u radu. Obzirom na to, da su ovakovi požari ponajviše nastali od puzajuće vatre, mora se sve što je ondje rečeno i ovdje raditi,

ali ovdje ipak ono, što momentano zahtieva potreba većega požara.

Najpogibeljniji šumski požar jest bez dvojbe, kad gori krošnja i vrhunci, jer su slični poletušici vatri; kod takova požara potrebna je osobita pažnja, koli glede branitbe toli glede straže.

Kada šuplo drvo gori, valja na njem začepiti odušne rupe granjem, lišćem ili blatom i zemljom; ne postigneš li uspjeha, tad drvo posieci i zemljom vatru uguši. Upale li se u šumi ciepanice ili ina na hrpi nagomilana drva, tada ih širom razbacaj i zemljom vatru uguši. Ima li u šumi ili u blizini, gdje je požar, vode, tada vatrogasci neka sobom k požaru ponesu svakako i zajimača.

3. *Podzemni požari.*

Podzemni požari vrlo su riedki, a nisu pogibeljni.

Kad se je budi kojim povodom i uzrokom upalilo pepelište, ne valja ga polievati vodom, jer voda ne može prodrieti do jezgre vatre, nego je najprobitačnije to garište ograničiti prokopanom grabom i pustiti, dakako pod po-

trebnom pazkom, da izgori i da se upepeli ono, što pod pepelom gori.

Isto valja raditi i onda, kad se upali tresetište.

Iz sjednice sriedišnjega odbora zajednice hrv.-slav. dobr. vatrogasnih društava.

U Zagrebu, dne 5. travnja 1891.

Gj. Deželić,
predsjednik.

Dr. Betlheim,
tajnik.